

Aan de commissie
Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport

Geachte commissieleden,

Gelijke kansen voor iedereen. Daar staan we in Rotterdam voor. Voor de jongste Rotterdammers om gezond, veilig en kansrijk op te groeien. Voor (jong)volwassenen om maximaal mee te kunnen doen in onze maatschappij via school en werk. Voor ouderen, en anderen voor wie dat niet vanzelfsprekend is, om zo lang mogelijk gezond en met plezier zelfstandig te leven. Deze doelen staan in het door de raad vastgestelde beleidsplan 'Heel de stad' (2021-2026). In deze brief blikken we terug op 2022 en informeren wij u over de voortgang van de maatregelen uit het beleidsplan 'Heel de Stad'.

De hulp en ondersteuning aan Rotterdammers groeit door. Deze groei leidt tot een steeds grotere druk op zorgmedewerkers, ook vanwege de krapte op de arbeidsmarkt. De groei in aantal cliënten en zorgzwaarte leidt ook tot stijgende zorguitgaven. Het budget dat het Rijk beschikbaar stelt, groeit onvoldoende mee: steeds meer geld uit de begroting van de gemeente Rotterdam wordt aan zorg besteed. Kortom, de houdbaarheid, de uitvoerbaarheid en de betaalbaarheid van de zorg staan onder een toenemende druk.

De zorg kan niet in de huidige vorm en op de huidige manier worden voortgezet; er moeten weloverwogen keuzen worden gemaakt, om te garanderen dat Rotterdammers die zorg het hardst nodig hebben, zorg ook (blijven) krijgen. Hiervoor is eind 2022 een Bestuursopdracht Zorg (BOZ) vastgesteld door het College, zoals gecommuniceerd in de brief van december jl.¹. De inzet is veelomvattend: een maatregelenpakket, stevige lobby naar het Rijk, onderzoek naar bekostigingsmodel, data gedreven werken, betere samenwerking met aanpalende domeinen zoals werk, wonen etc. Over het houdbaar houden van het zorgstelsel hebben we intensieve gesprekken gevoerd met de aanbieders, ook in de uitwerking zoeken we de samenwerking met zorg- en welzijnsaanbieders.

¹ [Document RotterdamRaad - \[22bb008511\] Wethoudersbrief Buijt en Achbar over Bestuursopdracht Zorg - iBabs RIS](#)

Dit heeft geleid tot de volgende inhoudelijke aanscherpingen:

- We gaan (jeugd)preventie en welzijn gericht inzetten.
- We geven prioriteit aan inwoners die zorg het hardste nodig hebben.
- We leggen bij jeugdigen en volwassenen een grotere nadruk op het tijdelijke karakter van hulp en ondersteuning.
- We willen de focus leggen op effectiviteit: hoe bereiken we maximale impact met schaarse middelen.

Gezamenlijk worden voorstellen ontwikkeld die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van het stelsel van Wmo en Jeugdhulp.

Verder worden een aantal recente Rijksakkoorden in het domein van de zorg de komende periode uitgewerkt. Centraal hierin staat het Integraal Zorgakkoord (IZA) dat in september 2022 gepresenteerd is, maar dat het komende jaar binnen de zorgkantorregio (preferente zorgverzekeraar Zilveren Kruis, de gemeente Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel en de in het gebied actieve zorgaanbieders) verder wordt uitgewerkt. Voor Rotterdam hebben we er (in overleg met Zilveren Kruis) voor gekozen om de ontwikkelingen van de gemeentelijke Wmo en de jeugdhulp hierin mee te nemen, zodat één beweging ontstaat naar de toekomstige organisatie van de zorg (en we niet op verschillende tafels over zelfde thema's gaan praten). Dit betekent ook dat we nu volledig inzetten op een regioplan IZA (per 1 januari 2024) en voorlopig afzien van een Rotterdam Zorgakkoord.

Naast de transformatie van zorg is een bredere blik op gezondheid en een integrale langdurige aanpak gericht op de wijken en mensen die kampen met gezondheidsachterstanden nodig. In het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA), dat op 3 februari 2023 is ondertekend, hebben de VNG, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS gezamenlijk afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Met deze afspraken wordt gericht ingezet op lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis. Door middel van een specifieke uitkering (SPUK) wordt geld geoordeeld beschikbaar gesteld, waarmee het ook gegarandeerd wordt ingezet voor preventie en gezondheidsbevordering. In deze SPUK wordt de financiering voor 15 bestaande of nieuwe onderdelen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis gebundeld in één (nieuwe) uitkering waarmee de samenhang en integraliteit van aanpakken wordt bevorderd. De uitkering wordt op aanvraag voor vier jaar verstrekt (2023 t/m 2026) op basis van een integraal plan van aanpak. Het college heeft de Rijksregeling aangevraagd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1,2 en 3 gaan we in op de drie groepen die extra aandacht krijgen in het beleidsplan 'Heel de Stad', de jonge generatie Rotterdammers, Rotterdammers in een kwetsbare positie en oudere Rotterdammers die langer thuis wonen. De getroffen maatregelen richten zich op de organiseerbaarheid van kwalitatief goede hulp en ondersteuning en op het voorkomen, verplaatsen en/of vervangen van (duurdere) hulp en ondersteuning. Hierbij ligt het accent op preventie. Tot slot gaan we in hoofdstuk 4 in op de manier waarop we reflecteren en leren om de kwaliteit van hulp te verbeteren.

Hoofstuk 1 Jonge generatie Rotterdammers

De Hervormingsagenda jeugd

Deze maand is door gemeenten ingestemd met de Hervormingsagenda Jeugd. Dat heeft even geduurd, al geruime tijd zijn het Rijk, de gemeenten en partners in gesprek over deze agenda. De hervormingsagenda moet leiden tot een kwalitatief beter stelsel, dat financieel houdbaar is. De arbitragecommissie heeft in haar uitspraak een financiële meerjarenreeks vastgesteld die in 6 jaar resulteert in een bezuiniging van €1 miljard t.o.v. de extra €1,8 miljard.

Over de inhoud van de agenda was al enige tijd overeenstemming, de volgende thema's zijn opgenomen in de agenda:

- Reikwijdte: jeugdhulp voor de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen via o.a. meer preventie
- Jeugdhulp steviger verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid
- Stevige lokale teams en toegang
- Afbouw residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk
- Kwaliteitsverbetering van de jeugdhulp en blijvend leren
- Verbeteren van de regionale samenwerking en landelijke contracteren specialistische zorg
- Eenvoudiger uitvoering en inkoopssystemen, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking
- Verbeteren inzicht in het jeugdstelsel met data en monitoring

Het vraagstuk waar door Rijk en gemeenten de afgelopen periode het langst onderhandeld is, betrof het meerjarig financiële kader, de risicoverdeling wanneer maatregelen geen succes blijken te hebben en de wijze waarop de effecten van maatregelen onafhankelijk gemonitord worden.

In Rotterdam en de regio zijn we op diverse onderwerpen al actief met maatregelen die ook vallen onder of raken aan de hervormingsagenda jeugd.

- In 2022 zijn de wijkteams versterkt, met o.a. de implementatie van Intensieve Hulp en de borging van de totaalaanpak Nazorg na detentie.
- Voorbereidingen zijn getroffen voor verbeteringen in het proces van arrangeren en verwijzen en in de sturing op de arrangementen door de wijkteams.
- Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om de residentiële hulp (waaronder de gesloten jeugdhulp) af en om te bouwen en voor het ontwikkelen van alternatieven. Deze worden voortgezet via de nieuwe inkoop jeugdhulp.
- Er is in 2022 ingezet op het verbreden van de inzet op bestaanszekerheid via PRIO en de Praktijk ondersteuner bij de huisarts (POH).
- Er wordt gewerkt aan het versterken van de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs.
- Nieuwe inkoop welzijn en subsidiekader preventie.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

In maart 2021 is het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming naar de Tweede Kamer gestuurd². Naar aanleiding van een landelijke consultatieronde is er in het voorjaar van 2022 een aantal aanpassingen gedaan in het Toekomstscenario. De belangrijkste daarvan is dat de aanpak Huiselijk geweld en kindermishandeling (HG/KM) Geweld hoort nergens thuis, onderdeel is geworden van het Toekomstscenario.

Waar eerder gedacht werd aan een implementatieproces van 5 tot 10 jaar, hebben Rijk, gemeenten en het veld in september 2022 besloten de implementatie te versnellen naar 4 a 5 jaar. Het toekomstscenario zet in op een kwalitatief betere, effectievere, vereenvoudigde en efficiëntere keten. Voor de Rotterdammers moet de verandering ertoe leiden dat ze de keten beter gaan begrijpen en hun rechtsbescherming beter gewaarborgd wordt. Binnen deze ontwikkeling worden vier basisprincipes gehanteerd: Gezinsgericht, Rechtsbeschermend en transparant, Eenvoudig en Lerend. Het toekomstscenario heeft grote impact op het veld van veiligheid en bescherming van kinderen en volwassenen.

Belangrijke ontwikkelingen:

- De rol en taak van de wijkteams wordt steviger, waarbij wijkteams de rode draad blijven in de hulpverlening aan gezinnen.
- Taken van Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis en Gecertificeerde instellingen worden samengevoegd in een Regionaal Veiligheidsteam.
- De hele keten gaat systeemgericht (gezinsgericht) werken, dit geldt bv ook voor de rechterlijke macht
- Er wordt een stevige verbinding gelegd met de volwassen GGZ voor de hulp aan kinderen en volwassenen.

Inhoudelijk heeft het Toekomstscenario ook raakvlakken met de Hervormingsagenda Jeugd.

Landelijk wordt in 11 proeftuinen al geoefend met onderdelen van de nieuwe werkwijze. De proeftuinen leveren input aan het landelijke proces t.b.v. besluitvorming over de definitieve werkwijze. Ook Rotterdam neemt deel in een proeftuin.

Van de 42 jeugdhulpregio's wordt verwacht dat zij de ontwikkeling en implementatie van het Toekomstscenario ter hand nemen. In de regio Rijnmond hebben de 13 gemeenten besloten de ontwikkeling van het Toekomstscenario onderdeel te maken van de regio agenda. In de 2^e helft van 2022 is een projectstructuur ingericht en zijn stappen gezet om hiervoor een plan van aanpak te ontwikkelen. De eerste fase zal zich vooral richten op een analyse van de impact van het Toekomstscenario. Hierbij wordt samengewerkt met vertegenwoordigers van cliënten, ervaringsdeskundigen en met de organisaties. Het Toekomstscenario zal aan de orde komen bij de bespreking van het nieuwe beleidskader HGKM en als apart onderwerp eind 2023.

Wijkprogrammering

De methodiek Wijkprogrammering helpt ons een passend preventief aanbod per gebied te realiseren. De methodiek is erop gericht de positieve impact, die we in het leven van de Rotterdammers willen bereiken, te optimaliseren. In de voorbije jaren hebben we vanuit het voormalige Beleidskader Jeugd 'Rotterdam Groeit' (2015-2019) ervaring opgedaan met de toepassing van de methodiek op de pijlers kansrijk, gezond en veilig opgroeien van de jeugd. Daarbij lag de regie bij de gemeente.

² [tk-bijlage-toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming.pdf \(overheid.nl\)](#)

In 2021 zijn we gestart met de doorontwikkeling van de Wijkprogrammering, om deze passend te maken voor de drie prioritaire doelgroepen van het beleidsplan 'Heel de Stad'. Vanaf de 2^e helft van 2022 zijn we met de gecontracteerde welzijnsaanbieders gesprekken gestart over de uitvoering van de Wijkprogrammering en de onderlinge samenwerking die daarbij hoort.

Subsidiekader Jeugdpreventie Voorkomen en Versterken

Met de subsidies die via 'Versterken en Voorkomen' beschikbaar worden gesteld, zetten we in op kwalitatief hoogwaardige preventieve jeugdinterventies. Dit zijn individuele trajecten en groepstrainingen (interventies) voor Rotterdamse kinderen, jongeren en/of hun ouders, die hen helpen om gezond, veilig en kansrijk te kunnen opgroeien. We investeren in een generatie zonder achterstanden en stellen een breed palet aan preventieve interventies beschikbaar in de wijken, op basis van het Factorenmodel en de Wijkprogrammering. Het subsidiekader jeugdpreventie kent de volgende subsidiethema's:

- Versterken van de sociaal-emotionele vaardigheden van jeugdigen;
- Voorkomen en terugdringen van psychosociale problematiek bij jeugdigen;
- Voorkomen van problemen bij jeugdigen met ouders met psychische problemen, een verslaving of een verstandelijke beperking;
- Versterken van opvoedvaardigheden van ouders;
- Voorkomen en terugdringen van middelengebruik en verslaving bij alle jeugdigen met extra aandacht voor risicogroepen;

In 2022 zijn in totaal 123 interventies (=soorten trainingen) en 5 innovaties gesubsidieerd. Hiervan is ruim 65% erkend als goed onderbouwd of bewezen effectief volgens één van de landelijke databanken voor effectieve interventies. Dit is 15% meer ten opzichte van 2021. Daarnaast heeft het College in 2022 besloten om een collegetarget te formuleren m.b.t. jeugdpreventie, namelijk: "Vanaf 2023 ronden jaarlijks gemiddeld 5000 kinderen en jongeren (en/of hun ouders/verzorgers) een goed onderbouwde of bewezen effectieve preventieve jeugdinterventie af." Om de output en impact in de praktijk beter te monitoren is een uniform rapportage en monitoringsformat geïntroduceerd bij de aanbieders.

Praktijk ondersteuner huisarts Jeugd en Gezin (POH J&G)

De inzet van de POH J&G heeft tot doel, kwetsbare gezinnen tijdig te ondersteunen en het organiseren van passende hulp als dat nodig is. De POH J&G werkt in de praktijk van de huisarts met kinderen en gezinnen waar zorgen over zijn. Deze hulp is laagdrempelig en binnen de eigen wijk. Met name kwetsbare gezinnen waar bijvoorbeeld sprake is van LVB-, psychiatrische en/of verslavingsproblematiek worden hierdoor makkelijk (en eerder) bereikt en geholpen. De POH J&G werkt onder regie van de huisarts en kan de jeugdige/gezin kortdurend begeleiden. Waar nodig volgt doorverwijzing naar het wijkteam, lokale voorzieningen (CJG), basis GGZ of gespecialiseerde jeugdhulp. Met deze inzet van de POH J&G willen de druk op het achterliggende zorgaanbod verlichten. Met de inzet van de POH J&G lopen we vooruit op de verwachte maatregel POH in het kader van de landelijke hervormingsagenda.

Begin 2023 hebben 53 huisartsenlocaties de beschikking over een POH J&G, zijn er 29 POH J&G aan het werk en bereiken we daarmee ongeveer 42% van de Rotterdamse jongeren (18-) die bij een huisarts staan ingeschreven. Nieuwe praktijken kunnen zich aansluiten. De groei van het aantal deelnemende praktijken is aan het vertragen doordat het moeilijk is om aan personeel te komen en de praktijken worstelen met ruimtegebrek om iemand een werkplek te kunnen bieden. Hierover blijven we in gesprek waarbij creatieve ideeën uiteraard welkom zijn. Voor de inhoudelijke ontwikkeling van deze functie is in 2022 een intensief opleidingsprogramma afgerond en voor nieuwe instromers volgt in 2023 een opleiding. Er heeft een tevredenheidsonderzoek plaatsgevonden onder cliënten en huisartsen/POH J&G; zowel de professionals als de cliënten zijn zeer tevreden met de inzet. Rond de zomer van dit jaar verwachten we de resultaten van een effectonderzoek.

Stevige start, Moeders van Rotterdam

Het doel voor 2022 was om Moeders van Rotterdam (MvR) te implementeren in de wijkteams. In 2022 zijn de laatste coaches van MvR in de wijkteams geland. De expertise rond stress en de zwangerschap en het belang van de eerste 1000 dagen is daarmee in elk wijkteam aanwezig. Coaches van MvR maken gebruik van de expertises van de wijkteammedewerkers en andersom. MvR begeleidde in 2022 gemiddeld 170 tot 200 zwangeren tegelijk en er zijn 213 casussen afgesloten. Met de voortgangsrapportage *stevige start 2022*³, welke in februari jl. is verzonden bent u op de hoogte gebracht van de voortgang van het gehele programma Stevige Start.

Lokale jeugdhulp

Jeugdhulp biedt ondersteuning aan Rotterdamse jeugd en kwetsbare gezinnen. Voor de uitvoering van Jeugdhulp schakelt de gemeente jeugdhulpaanbieders in. De meer voorkomende en minder complexe ondersteuning koopt de gemeente lokaal in. Een overzicht van alle vormen van jeugdhulp en de 38 gecontracteerde aanbieders is via de volgende link te vinden: [Ik zoek jeugdhulp | Rotterdam.nl](https://www.rotterdam.nl/ikzoekjeugdhulp).

Met deze Jeugdhulp organiseert de gemeente een passend aanbod dicht bij de Rotterdamse gezinnen thuis en op school. Zo ondersteunen we jeugdigen en hun gezinnen vroegtijdig en laagdrempelig. De wachttijden en de kosten voor de gespecialiseerde jeugdhulp blijven belangrijke aandachtspunten. Een aantal vernieuwingen welke dit jaar worden doorgevoerd zijn:

- *GGZ-hulpverlening dichterbij in de wijk*

Met ingang van 2023 zijn lichte vormen van J-GGZ lokaal beschikbaar. Het gaat om multidisciplinaire specialisten (zoals de GZ-psycholoog, gezinstherapeut, pedagoog of psychiater) voor diagnostiek, behandeling of consultatie. Elk wijkteam zal gekoppeld worden aan de organisatie die deze zorg gaat leveren in hun werkgebied. Op deze manier ontstaat er een stedelijk netwerk van knooppunten gespecialiseerde jeugdhulp, welke per gebied samenwerkingsrelaties aangaan met het wijkteam, de (huis)arts hun POH Jeugd en Gezin en de JBRR.

- *Jeugdhulp op school*

Jeugdhulp op school voegen we samen met Jeugdhulp thuis. Daardoor is slechts één zorgaanbieder betrokken bij een jeugdige.

³ [Document RotterdamRaad - \[23bb001243\] collegebrief over Voortgangsrapportage Stevige Start 2022 met Afdoeningsvoorstel toezegging 21bb005387 - iBabs RIS](#)

Voor kinderen in het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs komt er passende ondersteuning op school. Deze ondersteuning moet schooluitval voorkomen en is vrij toegankelijk omdat de zorgvraag op deze schooltypes groot is. Daarnaast zijn er vanuit de middelen van het Nationaal Programma Onderwijs schoolzorgteams geïntroduceerd, waarbij een wijkteam medewerker voor 4 uur per week aansluit op school en er meer uren school-maatschappelijk werk zijn. Momenteel staat de teller voor het aantal Schoolzorgteams op 69 en verwachten we voor de zomer 80 schoolzorgteams gestart te hebben, om eind van het kalenderjaar tot de beloofde 125 te komen. Onderzoeksbureau Oberon start in het voorjaar met een effect onderzoek naar de Schoolzorgteams, met een tussenrapportage na de zomer en eindrapportage eind kalenderjaar 2023.

Iedere jeugdige heeft recht op onderwijs en ontwikkeling in Rotterdam. Ook jeugdigen die, langdurig of tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, niet naar school of een kinderopvang kunnen. Zij hebben extra hulp nodig om ontwikkeling mogelijk te maken en te stimuleren. Een palet aan dagprogramma's is er om een dekkend aanbod aan onderwijs en zorg te creëren en door te ontwikkelen. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met o.a. de gecontracteerde aanbieders, PPO, schoolbesturen en samenwerkingsverbanden. Aandachtspunt hierbij is de toename van het aantal leerplichtonthefingen en de wachttijden die er zowel in zorg als bij het speciaal onderwijs zijn.

- *Mantelzorgondersteuning*

Om te voorkomen dat ouders of verzorgers overbelast raken, is het mogelijk mantelzorgondersteuning in te zetten in de vorm van logeeropvang of dagactiviteiten. De komende periode wordt gestart met een onderzoek naar de verschillende vormen van mantelzorgondersteuning en een potentiële doorontwikkeling om het aanbod aan mantelondersteuning meer divers en efficiënt te maken en beter aan te laten sluiten op de behoefte van de gezinnen.

- *Metten, leren en verbeteren*

Met de ouders, professionals en het wijknetwerk blijven we in gesprek over de ondersteuning rondom jeugdigen. We meten het effect, leren van elkaar en passen verbeteringen toe samen met jeugdhulpaanbieders. Daarnaast gaan we de casusregierol van de wijkteams verder vormgeven. Heldere afspraken over op- en afschalen zijn belangrijk voor ouders en kinderen: zo weten zij wie hen helpt en welke hulpvraag ze kunnen stellen. Wijkteams zullen de benodigde handvatten krijgen om deze rol goed te kunnen uitvoeren.

Actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' 2021-2026 (jongeren in kwetsbare situatie 16-27jr)

Er zijn naar schatting zo'n 15.000 jongeren met multiproblematiek in Rotterdam. Zij hebben zorg of ondersteuning nodig om van hun kwetsbare situatie een kansrijke situatie te maken. Het gaat bijvoorbeeld om jongeren die in een instelling voor jeugdhulp verblijven en ook na hun 18e verjaardag nog zorg en een woonplek nodig hebben. Het gaat om jongeren met (ernstige) mentale problemen, die thuis, op school of in hun werk vastlopen en te maken krijgen met wachtlijsten binnen de GGZ. Het gaat om jongeren die geen stabiel thuis hebben, financieel niet-zelfredzaam zijn en dreigen dakloos te worden. En om jongeren die passende ondersteuning nodig hebben, om criminaliteit en recidive te voorkomen. Het Actieplan is er om de positie van deze jongeren te verbeteren. We doen dit aan de hand van de vijf pijlers van zelfredzaamheid (de big 5):

1. Sociaal netwerk;
2. Huisvesting;

3. School en werk;
4. Inkomen;
5. Hulp en zorg.

Het Actieplan zet jongeren centraal, niet het systeem. Jongerenparticipatie loopt als een rode draad door alle pijlers heen. Een groep van ruim tien (ervaringsdeskundige) jongeren is actief betrokken bij alle fases van het Actieplan en denken, doen en bepalen mee. Ze praten mee tijdens overleggen, lezen kritisch mee, testen apps uit en bepalen de prioriteiten in onze jaarplannen. Daarnaast hebben tot nu toe 5 stagiaires en trainees een plek gekregen binnen het Actieplan.

We werken als gemeente integraal (dwars door loketten en afdelingen heen) aan de ambities van het Actieplan. We werken nauw samen met professionals binnen de jeugdhulp, JBRR, Jongerenloket, wijkteams, Vraagwijzer, Centraal Onthaal Jongeren, Wmo-aanbieders, onderwijsinstellingen en welzijnsorganisaties. Onze focus ligt op het doorbreken van hardnekkige systeemproblemen.

Een aantal resultaten:

- Er is meer kennis en inzicht verkregen over de (problematiek rond de) overgang van jeugdhulp met verblijf naar zelfstandig, begeleid- en beschermd wonen binnen de Wmo. Deze keten zal de komende jaren versterkt worden met o.a. het verkennen van innovatieve woonvormen, het sturen op toepassing van het Toekomstplan en de informatievoorziening verbeteren rond de overgang Jeugdhulp – Wmo.
- Met de vier grote woningcorporaties is in de prestatieafspraken 2022-2023 afgesproken meer woningen uit het goedkope segment toe te wijzen aan jongeren. Er werd 45% van het goedkoopste vrijkomende aanbod toegewezen aan jongeren en dit is nu 65%. Ambitie is 75%.
- Er is 4,4 fte studentpsychologen ingezet op het mbo voor de komende twee schooljaren. Deze psychologen helpen mbo-studenten met ernstige mentale problemen om zo gelijke kansen, schoolsucces en psychisch welzijn te bevorderen en schooluitval te voorkomen. Eind 2023 zullen de onderzoeksresultaten naar deze aanpak bekend worden en gaan we verkennen hoe we de zorgstructuur op het mbo verder kunnen versterken.
- Netwerk Nieuw Rotterdam (NNR) heeft met 'Join the club' zo'n 40 trainingen en bijeenkomsten georganiseerd waar zo'n 150 jongeren aan hebben meegedaan. Met als doel jongeren met een (mentale) kwetsbaarheid te helpen bij het vormen van een sociaal netwerk en te helpen bij hun ontwikkeling.
- Twaalf jongeren hebben met succes de training van de ExpEx tot ervaringsdeskundige afgerond. Deze jongeren, met een verleden in de jeugdhulp, zullen zich nu gaan inzetten als maatje voor andere jongeren in de jeugdhulp, ze gaan gastlessen verzorgen op scholen en/of worden actief in onze klankbordgroep.
- Alle jongeren die 18 jaar worden ontvangen thuis het NIBUD boekje '18 jaar worden en dan?'. Ook is de Kwikstart-app gelanceerd. De app is helemaal aangepast aan de Rotterdamse situatie, getest en goedgekeurd door Rotterdamse jongeren. In 2023 zal de informatie op de website van de gemeente worden ge-update in samenwerking met de doelgroep.

- Een Wmo-intake is nu ook mogelijk voor jongeren in de justitiële jeugdinrichtingen (JJI's), zodat in detentie al gestart kan worden met zorgvraagverduidelijking en (indien nodig) een Wmo-indicatie.

Voor extra focus en snelheid, gaan we vanaf nu tot eind 2024 inzetten op 3 actielijnen:

1. Overgang jeugd(hulp) naar volwassenheid en Wmo
2. Hulp duidelijk en dichtbij (waaronder aanpak lokettenjungle)
3. Inzetten ervaringskennis/ jongerenparticipatie

Door focus aan te brengen op de belangrijkste dossiers en het programma een jaar eerder af te ronden dan gepland, wordt een eenmalige geschatte besparing gemaakt van ca. € 742.500. Tegelijk blijven we domeinoverstijgend werken en houden we aandacht voor deze kwetsbare doelgroep.

Jeugd in de beschermingsketen

Voor de jeugdbescherming gold 2022 als overgangsjaar voor de afbouw van Drang (+ verzoek tot onderzoek) door de Gecertificeerde instellingen (GI) en de opbouw van Intensieve Hulp (+ verzoek tot onderzoek⁴) door de wijkteams. Deze beweging is ingezet om het vrijwillig en het gedwongen kader helder te scheiden. Vanaf oktober 2022 pakken de wijkteams alle Intensieve hulp met verzoek tot onderzoek op. De GI's ronden in 2023 de trajecten die voor oktober 2022 zijn gestart af. De inzet van de wijkteams op deze taak staat wel onder druk, omdat ook wijkteams grote moeite ondervinden bij het vervuld krijgen van vacatures.

Over heel 2022 zien we bij Ondertoezichtstellingen en jeugdreclassering een afname van 10% t.o.v. 2021. Daarmee zet de dalende trend die al langer zichtbaar is door. Er vallen in 2022 meer kinderen met een voogdijmaatregel onder Rotterdamse verantwoordelijkheid. In Q1 2021 waren dit er ruim 300 en in Q1 2022 rond 550. Deze toename heeft te maken met verandering van het woonplaatsbeginsel. Aan het eind van 2022 is alweer een afname zichtbaar naar ruim 500 kinderen.

Knelpunten in de hulpverlening:

De kwaliteit van het werk door de jeugdbescherming (GI's) is in 2022 ernstig onder druk komen te staan. Bij de drie in de regio Rijnmond werkende GI's is sprake van een hoog (langdurig) ziekteverzuim en een hoog verloop. Door de complexe arbeidsmarkt is het moeilijk om ervaren nieuwe medewerkers te werven wat leidt tot hoge werkdruk bij de medewerkers. De grootste GI in onze regio, JBRR, ondervindt hiervan de grootste problemen. Het ministerie van J&V en de VNG hebben samen met JZNL op landelijk niveau een aantal maatregelen genomen.

Ook in onze regio worden maatregelen ingezet. Doel hiervan is om de kwaliteit van de uitvoering zo snel mogelijk weer op orde te krijgen. JBRR heeft een korte termijn verbeteragenda opgesteld waarbij ingezet wordt op het terugdringen van ziekteverzuim, anders organiseren van het werk (job-carving), zij-instroom en intensiveren van werving van nieuwe medewerkers. Een speciale stuurgroep vanuit de GRJR trekt hierin nauw op met het bestuur van JBRR en monitort vanaf 2023 maandelijks de ontwikkelingen. Daarnaast wordt gewerkt aan een strategie voor de langere termijn.

⁴ Verzoek tot onderzoek betreft het onderzoek naar veiligheid door de Raad voor de Kinderbescherming. Zolang als het onderzoek loopt is er nog geen sprake van een maatregel en het wettelijk kader.

Vanaf de zomer 2022 is een werkvoorraad ontstaan bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) als gevolg van een hogere instroom en interne ontwikkelingen. VTRR heeft acties ondernomen om de werkvoorraad en daarmee de wachttijd te verkleinen. Hierdoor is de werkvoorraad voor veiligheidsbeoordeling gedaald (730 in september 2022 - 288 in januari 2023). De verwachting is dat het Advies- en Meldpunt in het tweede kwartaal van 2023 wachtlijstvrij is. In het 4^e kwartaal 2022 heeft Veilig Thuis een plan opgesteld voor een duurzame aanpak van de werkvoorraad, dat voor de langere termijn structurele oplossingen moet aandragen.

Jeugdbeschermingsplein

Al een aantal jaren ziet het Jeugdbeschermingsplein een daling van het aantal besprekingen. In 2018 waren dat er nog ruim 900 en daarna is een dalende trend ingezet naar 478 in 2021 en 348 in 2022. Dit hangt samen met het feit dat wijkteams steeds sterker betrokken zijn bij het voorkomen van de inzet van Jeugdbescherming. De partners aan tafel zijn veranderd sinds de gecertificeerde instellingen geen drangkader meer uitvoeren. Dit gaf nieuwe kansen en heeft ervoor gezorgd dat er een pilot is geweest om ouders aan tafel direct te koppelen aan een contactpersoon vanuit het Intensieve Hulp-team wanneer er een onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming werd verzocht. Dit betekent dat er direct hulp en ondersteuning aan gezinnen geboden kan worden en er niet gewacht hoeft te worden op andere hulp.

Preventie met Gezag

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in de zomer van 2022 structureel €82 miljoen beschikbaar gesteld voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit, onder de noemer 'Preventie met Gezag' en als onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. In totaal wordt aan Rotterdam met terugwerkende kracht vanaf 2022 structureel een bedrag van ruim €10 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Woensdag 8 maart jl. is de gemeenteraad hier over geïnformeerd. Voor verdere toelichting over deze toekenning verwijzen we naar de raadsbrief 23bb001558⁵.

Jeugd in de strafketen

Rotterdam wil een afname van de jeugdcriminaliteit en biedt waar nodig ondersteuning aan alle jongeren die in de strafketen terecht komen. We doen dit via 3 lijnen:

1. Preventie

Afgelopen jaar is er met de leerwerkplaats onderzocht hoe we gericht en preventiever kunnen inzetten op de doelgroep. Niet alleen lokaal is er aandacht voor deze opgave, maar ook landelijk. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft structurele financiering beschikbaar gesteld voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit, onder de noemer 'Preventie met Gezag'.

2. Snel ontsluiten van hulp, zorg en ondersteuning

In het actieplan Kwetsbare Jongeren 16-27 jaar 'Vastpakken en niet loslaten' onder het thema Jeugd en Strafrecht staan onze acties benoemd. De afgelopen tijd hebben we ook een bijdrage geleverd aan regionale ontwikkelingen zoals de BREN bouwteams, inkoop forensische jeugdhulp en passend aanbod voor jongeren die via het adolescentenstrafrecht (ASR) zijn afgestraft.

⁵ [Document RotterdamRaad - \[23bb001558\] Afdoeningsvoorstel toezegging 22bb006969 burgemeester over vuurwapengeweld en toezegging 22bb007786 over Rol gezin aanpak jeugdcriminaliteit - iBabs RIS](#)

3. Nazorg detentie ter voorkoming van recidive

Vanuit het plan van aanpak Nazorg Detentie 'Op (het rechte) pad met perspectief' (2021-2026) zetten wij in op het succesvol re-integreren van Rotterdamse ex-gedeteneerde vanaf 12 jaar, zodat terugval in crimineel gedrag wordt voorkomen en de samenleving veilig is.

Regionale ontwikkelingen jeugdhulp

Gemeenschappelijke regeling jeugdhulp Rijnmond (GRJR)

Per 1 januari 2023 zijn er op regionaal niveau nieuwe contracten gesloten voor systeem-aanbieders, prestatie-aanbieders en flex-aanbieders. Dit betekent dat we in ieder geval tot 2026 (en met verlenging mogelijk tot 2028) voorzien zijn van kwalitatief goede specialistische en forensische jeugdhulp. Dankzij de flex-aanbieders is er ook ruimte om de wachttijden verder te laten dalen. Nu de regionale wachtlijstaanpak is afgerond, blijven we zelf de ontwikkelingen actief volgen. Dat betekent dat er per kwartaal informatie gedeeld zal worden over de stand van zaken. Dit zoveel mogelijk tegelijkertijd met de bestuurlijke rapportage van de GRJR, die drie keer per jaar gepubliceerd wordt. Ondertussen bekijken we binnen het kader van herijking van de raadsmonitor welke cijfers uit bijvoorbeeld de transformatiemonitor passend zijn om te delen. Leidend hierbij is de vraag of de dataverzameling stabiel genoeg is om een betrouwbaar beeld te schetsen. Dit blijft een terugkerend ontwikkelpunt, omdat we hierin afhankelijk zijn van datalevering door de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders, waarbij we rekening houden met de AVG. Dat geldt ook voor de informatie over kritische prestatie-indicatoren, die we contractueel hebben vastgelegd. Samen met de systeemaanbieders werken we de komende twee jaar aan data-verzameling en analyse wat betreft de volgende indicatoren:

- Totaal verleende hulp versus verleende hulp in sub-regio (Rotterdam Noord en Zuid).
- Percentage cliënten dat zelfredzaam is bij uitstroom uit specialistische jeugdhulp.
- Aantal hulpverleningsplannen met paragraaf over afschaling hulp versus totale aantal cliënten.
- Groei van aantal pleeggezinnen en gezinshuisplekken in procenten.
- Aantal ongewenste overplaatsingen in pleegzorg conform landelijke definitie.
- Percentage bedden dat flexibel inzetbaar is neemt toe.
- Ligduur op bed neemt percentueel af.
- De zorginzet per client wordt kort cyclisch gemonitord.

Deze indicatoren komen voort uit de regionale ontwikkelopgaven. Die hangen samen met de ontwikkelopgaven, die we in onze lokale inkoop hebben vastgesteld. Dat betekent dat we in het contractmanagement nauw samenwerken met de uitvoeringsorganisatie van de GRJR.

Rotterdam is in december 2022, als coördinerend gemeente, met de vijf jeugdhulpregio's en de aanbieders in het landsdeel een proces gestart om tot uitgangspunten voor de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp te komen op basis van een onderzoek van AEF. Dit is vertaald naar een bovenregionaal plan jeugdhulpplus dat het kader vormt voor de continuïteitsplannen van de betrokken zorgaanbieders die rond de zomervakantie worden opgeleverd. In dit plan verminderen we het aantal klassieke bedden fors ten gunste van kleinschalige alternatieven. Tegelijkertijd bereiden we ons voor op uitvoering van de maatregelen in de landelijke hervormingsagenda. Voor de GRJR is vooral de maatregel regionalisering van belang.

Als grootste jeugdhulpregio hebben we in Rijnmond al veel ervaring opgedaan met regionale samenwerking en we zien goede mogelijkheden om dit verder uit te bouwen. Nu de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) is gewijzigd, bereidt de GR JR een voorstel voor het toepassen van de nieuwe wettelijke instrumenten voor. Dit om de kaderstellende en sturende rol van de raad te versterken.

Hoofdstuk 2 Rotterdammers in een kwetsbare positie

Actieprogramma Verandertraject Huiselijk Geweld

Het Verandertraject Huiselijk Geweld is gestart naar aanleiding van het onderzoek van het Verweij Jonker Instituut naar de aanpak van huiselijk geweld in Rotterdam. In gezamenlijkheid met 12 partners⁶ uit de keten zijn veranderopgaven geformuleerd o.a. op het gebied van toegang tot hulp, het inkopen van effectieve hulp en samenwerken en leren in de keten. De afgelopen anderhalf jaar is er samen met de partners gewerkt aan de benodigde verandering en zijn er concrete stappen gezet. Denk hierbij aan een kwaliteitsslag bij de Vraagwijzer op het gebied van huiselijk geweld, de (vergevorderde) inkoop van een HG-arrangement, verbeteringen in de toegang tot de opvang, meer aandacht en aanbod voor de pleger en de start van de HG-leerwerkplaats, waarin organisatie overstijgend wordt geleerd.

Het Verandertraject in de huidige vorm stopt per 1 april. Dit wil niet zeggen dat de inzet op de verandering die nodig is stopt. Mede op basis van het eindonderzoek dat wordt uitgevoerd, wordt bepaald wat er op welke wijze moet worden voortgezet. Rond de zomer ontvangt u hier meer informatie over.

Filomena

Filomena, hét Centrum huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio, heeft inmiddels een stevige plek gekregen in de aanpak van huiselijk geweld. Filomena is een, in Nederland, uniek centrum waarin verschillende organisaties (zorg en veilig) op één fysieke plek met elkaar samenwerken. Het centrum is op een vriendelijke, warme manier ingericht, zodat slachtoffers zich veilig en prettig voelen. Voor slachtoffers van huiselijk geweld kent het centrum drie belangrijke functies:

- Binnenloopfunctie: slachtoffers kunnen laagdrempelig, zonder afspraak en indien gewenst anoniem, binnenlopen voor vragen en advies. Eventueel kan er gelijk hulpverlening worden ingezet
- Snelle onderzoeksfase: wanneer nodig kan er binnen 7 dagen een volledig onderzoek plaatsvinden over de situatie waarin het slachtoffers zich bevindt. Denk hierbij o.a. aan forensisch onderzoek, veiligheidstaxatie etc.
- Intensieve ondersteuning: voor specifieke casuïstiek (al vaker vastgelopen én daar waar intiem terreur speelt) kan er vanuit het centrum intensieve ondersteuning worden geboden, gericht op het doorbreken van de problematiek.

Filomena werkt samen met het Centrum seksueel geweld. In 2023 wordt gewerkt aan een samenwerking met het Erasmus MC en gaat Filomena samen met het centrum seksueel geweld (CSG) verhuizen naar een locatie dicht bij het Erasmus MC.

Participatie in de wijk en mogelijkheden regulier werk benutten

In maart is de commissie geïnformeerd over de hoofdlijnen van het nieuw plan van aanpak daklozen/kwetsbare Rotterdammers tot en met 2026. (23bo004027). In dit plan kunt u op hoofdlijnen lezen welke maatregelen we hebben genomen. (23bb002097). Rond de zomer volgt het nieuwe plan van aanpak.

⁶ Beschermpartners Huiselijk geweld: Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond, Arosa, Fier, Politie, Openbaar Ministerie, Zorg en Veiligheidshuis Rotterdam Rijnmond, Enver, Reclassering, Dock, De Waag en Gemeente Rotterdam

Van opvang en beschermd verblijf naar beschermd thuis

In Heel de Stad kondigden we aan om te investeren in meer diversiteit en spreiding van woonvormen, zodat we meer kwetsbare Rotterdammers een dak- en een thuis kunnen bieden. Het thema Huisvesting krijgt ook een plek in het hier boven genoemde nieuwe plan van aanpak daklozen/kwetsbare Rotterdammers. (23bb002097) Een voldoende gevarieerd woonzorglandschap is een voorwaarde om voor eenieder de best passende woonzorgplek te kunnen bieden. Dit kan variëren van een beschermde woonplek, tot een woonvoorziening tot een eigen woonplek met een huurcontract op eigen naam. Een van de beoogde woonzorgvoorzieningen zijn de semimurale voorzieningen die voorzien zijn om de stap van intramuraal naar zelfstandig wonen te verkleinen. De realisatie van deze voorzieningen is gekoppeld aan de eerstkomende aanbesteding voor Wmo-ondersteuning. In de tussentijd werken we in samenwerking met woningcorporaties en zorgaanbieders aan een gevarieerd woonzorglandschap van voldoende omvang om mede daardoor een zo'n kort mogelijk verblijfsduur in de opvang te kunnen bewerkstelligen. De huidige krapte op de woningmarkt biedt daarbij een uitdaging. Om deze het hoofd te bieden onderzoeken we diverse alternatieve wooninitiatieven.

Investeren herkenning licht verstandelijke beperking (LVB):

Door een groot aantal clusters, afdelingen en teams is er de afgelopen jaren inzet gepleegd op het beter herkennen en ondersteunen van mensen met een LVB. Dit is de bedoeling geweest van het [Plan Kijk op LVB](#) (2020): kijk hebben op, inzicht hebben in mensen met een LVB. In 2023 is het tijd voor een vervolgstap. Het Plan Kijk op LVB wordt daarom opgevolgd door het nog te publiceren (3^e kwartaal 2023) Plan Zicht op LVB (2023 – 2025), met als ondertitel "Je gaat het pas zien als je het door hebt (J. Cruijff)". Deze ondertitel is in deze context van toepassing op de medewerkers van de gemeente, de professionals. Je ziet pas wat mensen met een LVB nodig hebben als je door hebt waarmee ze om welke reden moeite hebben. Daarnaast is de ondertitel natuurlijk bij uitstek van toepassing op mensen met een LVB. Zij zien pas wat ze moeten doen als ze door hebben wat er om welke reden van hen wordt verwacht. Het vervolgplan is gebaseerd op het (1) Vergroten en behouden van deskundigheid om mensen met een LVB te herkennen en op het (2) Aanpassen van werkprocessen aan de capaciteiten van mensen met een LVB. In totaal zijn er 8 actiepunten vastgesteld waarop ieder cluster, afdeling of team een eigen deelplan schrijft. Omdat sommige clusters, afdelingen of teams op bepaalde punten al inzet hebben gepleegd ten behoeve van het eerste plan, richten die deelplannen zich op het borgen van behaalde resultaten en het (verder) oppakken van (nieuwe) actiepunten.

Hoofdstuk 3 Oudere Rotterdammers die langer thuis blijven wonen

Het programma Rotterdam, Ouder en Wijzer van het vorige college is in 2022 afgerond. Verschillende onderdelen van het programma hebben een plek gekregen in de nieuwe welzijnsopdracht die gestart is op 1 juni 2022 of worden gesubsidieerd vanuit Heel de Stad en daarmee staat er een nieuw Rotterdams ouderenpakket. Veel maatregelen worden daarmee uitgerold over de hele stad, denk hierbij bijvoorbeeld aan de inzet op samen eten, vitale woongemeenschappen, valpreventie, fitfestivals en dementievriendelijkheid.

Ook dit college heeft ambities voor ouderen. Er is een collegetarget geformuleerd om woonzorgconcepten voor ouderen te realiseren, zowel in bestaande wooncomplexen door deze om te vormen naar een Thuisplusflat als in nieuwbouw. Het college wil ook zorg- en wijkrestaurants ondersteunen en stimuleren en heeft de ambitie dat Rotterdam de meest dementievriendelijke stad van Nederland wordt. Er komt een actieagenda voor ouderen waarin staat hoe dit college de ambities gaat realiseren. Deze kunt u na de zomer verwachten.

Onze inzet en doelstellingen zijn in lijn met het landelijk programma Wonen en Zorg voor Ouderen, waarin *zelf als het kan, thuis als het kan en digitaal als het kan* de leidende principes zijn. De landelijke opgave *scheiden wonen en zorg* (waarbij de benodigde uitbreiding van verpleeghuisplaatsen gerealiseerd moet gaan worden in het woondomein) wordt opgenomen in het Langer Thuis Akkoord en zal het komende jaar ook worden vertaald in een integrale woonzorgvisie. Daarnaast werken we samen met de partners in de stad (zorgverzekeraar en zorgkantoor, ouderenzorgorganisaties, samenwerkende ziekenhuizen en huisartsen, welzijn) en de regiogemeenten Krimpen aan de IJssel en Capelle aan de IJssel, verenigd in de regionale Bestuurlijke Coalitie Ouderen regio Rotterdam, aan passende zorg en ondersteuning voor ouderen.

Ondersteunen vitale woongemeenschappen

Per 1 juni 2022 zijn de gegunde welzijnsorganisaties, samen met de woningbouwcorporaties, aan de slag met vitale woongemeenschappen in seniorencomplexen. Afhankelijk van de omvang van het gebied levert de welzijnsaanbieder in één tot 3 seniorencomplexen ondersteuning die bijdraagt aan de ontwikkeling en versterking van vitale woongemeenschappen. Vanwege de start van de welzijnsopdracht in juni is het te behalen aantal voor 2022 lager dan in een regulier jaar. Inmiddels zijn in 18 flats activiteiten door en voor bewoners opgestart.

Activiteiten zingeving en rouwverwerking

In alle gebieden van de stad kunnen Rotterdammers deelnemen aan maatjesprojecten en/of groepsbijeenkomsten voor Rotterdammers die behoefte hebben aan een luisterend oor bij vragen over zingeving en rouwverwerking. De betrokken organisaties hebben zich verenigd in het Centrum voor Levensvragen. Vanaf 2022 verstrekken wij de middelen voor zingevingsactiviteiten vanuit één subsidie aan het Centrum voor Levensvragen.

Stimuleren gezonde leefstijl

Aangezien ouderen zo lang mogelijk regie willen voeren over hun eigen leven in hun vertrouwde omgeving is het belangrijk dat ouderen vitaal blijven.

Het stimuleren van een gezonde leefstijl onder ouderen draagt bij aan het voorkomen van ziekten en zorg en maakt langer thuis en zelfstandig wonen mogelijk.

Professionals zijn met het voedingspaspoort getraind over ondervoeding, er zijn fitfestivals gehouden in alle gebieden, 300 ouderen hebben een valpreventietraining gevolgd en er is specifieke aandacht besteed aan bewegen, o.a. door senior games en beweegcarroussel in de buitengebieden. Vanuit het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ontvangen we de komende jaren extra middelen om uitvoering te geven aan de landelijke ketenaanpak valpreventie.

Dementievriendelijke wijken en Sociale benadering dementie

In 2021 kreeg Rotterdam van Alzheimer Nederland het predicaat Dementievriendelijke stad, tot en met 2025 hebben we hierover ook een convenant afgesloten. Met de zorg- en welzijnspartners werken we samen op alle aspecten van 'dementievriendelijk':

Ketenoverleg, informatie en voorlichting, activiteitenaanbod, passende en tijdige zorg en ondersteuning. We hebben de aanpak Sociale Benadering Dementie (=SBD) verbreed met teams in drie gebieden (naast Schiebroek nu ook IJsselmonde en Prins Alexander). Bij de SBD is de begeleiding en ondersteuning meer gericht op de sociale impact van de ziekte, voor de betrokkene en zijn naasten. Inmiddels zijn in Schiebroek ca 70 cliënten onder begeleiding. De teams in Prins Alexander en IJsselmonde worden getraind en doen de eerste intakes. In alle gebieden wordt vanuit de welzijnsopdracht ingezet op dementievriendelijkheid.

Stimuleren EHealth en digivaardigheid

In de afgelopen jaren zijn vanuit het programma Rotterdam Ouder en Wijzer en vanuit de subsidieregeling Digideal 010 verschillende projecten gefinancierd om de kennis over en het gebruik van ehealth door ouderen te stimuleren. Zo is het aantal comfortwoningen uitgebreid (er zijn inmiddels comfortwoningen in Hoogvliet, IJsselmonde, Delfshaven en Prins Alexander), is door welzijnsaanbieder SOL een project met de digikoffer gestart (een koffer met een aantal ehealth toepassingen die gebruikt kan worden bij ontmoetingsbijeenkomsten) en is het project digitale dagbesteding (ontwikkeld ten tijde van de Corona-lock down) doorontwikkeld naar een structurele vorm. De bemensing en organisatie van de Comfortwoningen is vanaf juni 2022 belegd bij de welzijnsaanbieders.

Vanaf 2019 tot 2022 voerde de bibliotheek het project Digitale Inclusie 55+ uit. In aanvulling op haar basistaak startte zij met pilots en ondersteunde initiatieven in de stad. Zij begeleidde in digitale projecten, met o.a. beeldbellen, digicoaches digitaal infopunt en digicafe. Zij kreeg daarbij hulp van het Nieuw netwerk Rotterdam, het UVV (digimaatjes) en Stichting Senior en Student. Vanaf 1 juni 2022 voeren de gegunde welzijnsorganisaties deze taak uit. In elk gebied moeten zij jaarlijks vijf procent van de ouderen (55+) bereiken. De bibliotheek had in 2022 vooral de opdracht om regie te voeren over de digitale inclusie en het netwerk, de gegunde welzijnsorganisaties zijn ondersteund bij de opstart door middel van lesmateriaal en cursussen voor professionals en vrijwilligers. Er zijn ook nog enkele pilots door de bibliotheek uitgevoerd zoals het uitleveren van devices met een leerprogramma aan mensen met een smalle beurs en het organiseren van lessen in digitale vaardigheden voor speciale doelgroepen.

Investeren EHealth in Wmo-maatwerkvoorziening

Binnen de resultaatgerichte bekostiging van de Wmo hebben aanbieders mogelijkheden om in het leveren van de ondersteuning gebruik te maken van eHealth-toepassingen. EHealth toepassingen dragen bij aan een verbetering van de doelmatigheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning van cliënten en kunnen bij dragen aan het efficiënt inzetten van schaars zorgpersoneel. Een deel van de begeleiding vindt tegenwoordig bijvoorbeeld plaats via beeldbellen, uiteraard als dat passend is voor de cliënt in kwestie. In de ingetrokken aanbesteding voor de Wmo waren aanvullende eisen en prikkels opgenomen zodat aanbieders hier actief mee aan de slag kunnen. We gaan hier richting de nieuwe inkoop Wmo weer mogelijkheden in verkennen. Ondertussen zien we dat zorgaanbieders in toenemende mate al digitale oplossingen zoeken. Zo worden digitale zorg en hulpmiddelen (vanuit Mobil Care) al toegepast in de wijkverpleging en is een vorm van digitale dagbesteding ontwikkeld (zie hierboven).

Niet-geïndiceerde vormen dagbesteding ontwikkelen

In de nieuwe welzijnsopdracht, die op 1 juni 2022 van start is gegaan, is opgenomen dat de aanbieders in alle gebieden een aanbod van preventieve (niet-geïndiceerde) dagbesteding voor ouderen ontwikkelen. Het is daarbij de bedoeling een divers en gevarieerd aanbod van dagbesteding aan te bieden; gezien het groeiende aantal ouderen met een migratieachtergrond en de groei van het aantal thuiswonende mensen met dementie verwachten we dat de aanbieders bij hun dagbestedingsactiviteiten rekening houden met deze groepen. Binnen het Programma Rotterdam, Ouder en Wijzer is ervaring opgedaan met dagbestedingsactiviteiten zoals DemenTalent, Sociaal Vitaal in Kleur, Wandelmaatjes, BrainFrame en Voetbalherinneringen. Van deze beproefde methodieken kunnen de welzijnsaanbieders gebruik maken bij het vormgeven van niet-geïndiceerde dagbesteding. Hoewel de nieuwe welzijnsopdracht nog maar kort geleden is gestart is er al een divers aanbod zichtbaar. Dan gaat het om aanbod voor bijvoorbeeld ouderen met lichte vormen van dementie (het Geheugenpaleis), maar ook voor ouderen met lichte somatische klachten. Van gevarieerde invulling van de dagbesteding in het Huis van de Wijk tot activiteiten buiten, zoals beweeg- en wandelactiviteiten. Een belangrijke nieuwe ontwikkeling is digitale dagbesteding, waarbij mensen online aansluiten bij groepsactiviteiten. De verwachting is dat in 2023 het aanbod zal toenemen, zowel qua aantal activiteiten als qua diversiteit.

Algemene en flexibele vormen van respijtzorg

Om overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan is de signaalfunctie bij de Vraagwijzers, wijkteams en welzijn (als onderdeel van de nieuwe welzijnsopdracht) versterkt. Er wordt verbinding gezocht met alle partijen die in aanraking komen met de mantelzorger: van de huisarts en de casemanager dementie tot de scholen en de informele zorgpartijen in de wijk. Samen vormen zij een mantelzorgnetwerk om de mantelzorgers heen. Knooppunt daarbinnen vormt Mantelfoon, waar alle contacten en kennis samen komen en worden gedeeld. Door mantelzorgers eerder te signaleren en te wijzen op de mogelijkheden van ondersteuning, wordt ingezet op het voorkomen van overbelasting. Vanuit het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) kan Rotterdam een jaarlijkse bijdrage ontvangen voor mantelzorgondersteuning, met name gericht op netwerkopbouw en respijtzorg. De plannen hiervoor worden komende maanden samen met het veld ontwikkeld.

Ontwikkelen tussenvoorzieningen

De inmiddels landelijk bekende Thuisplusflat is één van de tussenvoorzieningen, waartoe de gemeente Rotterdam in 2020 het initiatief heeft genomen. In een Thuisplusflat worden dagelijkse activiteiten georganiseerd gericht op ontmoeting en vitaliteit. Daarnaast is in het complex één preferent zorgaanbieder aangewezen die met een vast en aanspreekbaar team, zorg en ondersteuning levert vanuit de Wmo, Zvw (wijkverpleging) en de Wlz (vpt/mpt). Binnen de Thuisplusflat is er een nauwe samenwerking tussen wonen, welzijn en zorg. Momenteel zijn er zes Thuisplusflats in Rotterdam: 3 in Prins-Alexander, 1 in Hoogvliet en 2 in IJsselmonde.

Het college heeft een collegetarget opgesteld om meer woon(zorg)vormen voor ouderen te realiseren tussen zelfstandig thuis en het verpleegtehuis in (zogenoemde: tussenvoorzieningen). De collegetarget luidt: In de collegeperiode 2022-2026 realiseren we minimaal 14 Thuisplusflats voor ouderen en starten we met de bouw van nieuwe woon(zorg)complexen voor ouderen, zodat in totaal 24 voorzieningen beschikbaar komen. De komende periode worden de 6 thuisplusflats via een nieuwe inkoop/aanbesteding uitgebreid naar minimaal 20 Thuisplusflats. Ingezet wordt op een spreiding door de gehele stad. Streefdatum van de ingang nieuwe overeenkomsten is 2024.

Onderdeel van de collegetarget is ook de nieuwbouw van woon(zorg)complexen bestemd voor ouderen in de stad. Het cluster Stadsontwikkeling zet zich in om gedurende de collegeperiode de bouw van deze projecten aan te jagen. Dit is een uitdaging met het oog op de druk op de huidige woningbouw. Inmiddels is de eerste paal van één van de projecten de grond in: het woonzorgcomplex 'Simeon en Anna' van MaasWonen op Zuid.

Doorontwikkeling wijkgerichte samenwerking

Op verschillende manieren is de wijkgerichte samenwerking doorontwikkeld. Vanuit steeds meer huisartsenpraktijken zijn multidisciplinaire overlegstructuren opgezet, waar welzijn en het wijkteam (ouderenmaatschappelijk werk) goed bij zijn aangesloten. Voor de verdere uitrol is de inzet van de huisartsen bepalend. De zorgorganisaties verenigd in ConForte werken in toenemende mate samen om versnippering in de wijk tegen te gaan en de schaarse zorgprofessionals zo efficiënt mogelijk in te zetten. Ook werken zij in 24 wijken met een regieverpleegkundige, die een aanspreekpunt is in de samenwerking. We ontwikkelden in 2019-2022 in 5 gebieden een aanpak seniorvriendelijke wijken.

Gemeente, woningcorporatie, zorgpartijen en welzijn vormen een wijkcoalitie, die een samenhangend aanbod verzorgen op het gebied van woningen, woonzorgconcepten, voorzieningen, diensten en activiteiten. We zetten deze aanpak voort, waarbij we focussen op domein overstijgende initiatieven van partijen, de prioriteiten van de actieagenda ouderen en we borgen de aanpak (onder stedelijke regie) zoveel mogelijk in het gebied.

Efficiëntere indicatiestelling

In 2019-2021 is het Experiment Integraal Budget (geïnitieerd door VWS) uitgevoerd in het gebied Prins Alexander met Vraagwijzer en zorgaanbieders. Door het experiment kregen 28 cliënten een gezamenlijk zorgplan vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hoewel de deelnemers hier blij mee waren, is het Experiment door VWS stopgezet omdat het werkproces knelpunten en extra administratie opleverde. Het college heeft in het coalitieakkoord opgenomen dat zij een pilot wil starten om Wmo-indicaties te laten stellen door zorgaanbieders. De verkenning om dit vorm te geven voor de clientgroep ouderen loopt, de lessen uit het experiment zullen we hierin meenemen. Eind van dit jaar wordt u hier verder over geïnformeerd.

Hoofdstuk 4 Reflecteren en leren

PRIO

PRIO is een hulplijn voor professionals in het sociaal domein, die vastlopen in de ondersteuning van kwetsbare Rotterdammers. Veelal lopen zij tegen de grenzen van ons systeem aan. PRIO helpt de professional om verder te komen in de casus. Door te sparren en te verbinden met anderen, maar ook door het waar nodig organiseren van een breed casusoverleg, het afwijken van de regels of het inzetten van maatwerkbudget. Vanaf maart 2022 tot eind 2022 zijn er 189 casussen verder gebracht door PRIO.

PRIO zou tot eind 2022 lopen, maar er is besloten dat PRIO nog 2 jaar doorloopt. In die 2 jaar wordt gewerkt aan borging van de werkwijze van PRIO in de lijn van MOW (Wijkteams, Vraagwijzer, WMO). Doel is dat professionals vanaf 2025 zoveel mogelijk vastgelopen casuïstiek zelf oplossen.

Right to Cooperate

Met de start van de nieuwe welzijnsopdracht per 1 juni 2022 hebben de welzijnspartijen ook de opdracht gekregen Right to Cooperate vorm te geven. In de tweede helft van 2022 zijn de welzijnspartijen hiermee aan de slag gegaan. Dan ging het vooral om het verkennen van mogelijke thema's waar Right to Cooperate kon worden ingezet. Ook het informeren van bewoners en organisaties in de wijk over right to Cooperate was nodig. De welzijnspartijen hebben gezamenlijk en samen met gemeente hierin opgetrokken. In het laatste kwartaal zijn verschillende trajecten rondom Right to Cooperate voorbereid en soms ook al opgestart. Thema's waar partijen in de wijk elkaar in dit kader op vinden zijn bijvoorbeeld armoede en inzet voor ouderen. De verwachting is dat in 2023 de eerste resultaten van Right to Cooperate zichtbaar worden.

Impact gedreven werken

Met de inzet van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp streven we naar maatschappelijke impact voor onze Rotterdammers. De Bestuurlijke Opdracht Zorg heeft meer urgentie gebracht voor de vraag: *hoe bereiken we maximale impact met schaarse middelen?* Bij de inzet van schaarse middelen hoort ook een efficiënte werkwijze en meer inzicht in bereik en effecten van hulp en ondersteuning. Samen met aanbieders streven we dit na in o.a. de in 2022/2023 gestarte nieuwe inkoop welzijn en inkoop jeugdhulp. In 2023 gaan we verder met het ontwikkelen van een methode van impactgedreven werken, waarin we het factorenmodel incorporeren en waarbij we kennis uit wetenschap en praktijk gecombineerd gaan inzetten.

Monitoring en sturing

De raadsmonitor wordt op dit moment met de werkgroep 'Raadsmonitor' verder doorontwikkeld. Deze werkgroep bestaat uit een samenwerking met Raadsleden om de komende periode te werken aan een nieuwe opzet. Afhankelijk van de voortgang en de uitdagingen rondom migratie van de systemen zal een eerste concept van de raadsmonitor eind 2023 gereed zijn.

Adviesraad Heel de Stad

De adviesraad bestaat uit 7 personen, afkomstig van: Wetenschap, kennisinstituten, andere gemeenten, Brede Raad (clientperspectief), MEE Rotterdam Rijnmond (perspectief professionals) en een jongere. In 2022 kwam de adviesraad vijfmaal bij elkaar. De Adviesraad heeft zich het afgelopen jaar met name verdiept op de thema's prioritering binnen het beleid op zorg, ondersteuning en preventie. De groei aan zorgvraag en de ook in Rotterdam manifesterende personeelstekorten in de zorg vragen om met een andere blik naar het Beleidsplan Heel de Stad te kijken. Welke kansen liggen er voor de gemeente Rotterdam om ondanks de schaarste haar ambities waar te maken? Ook hebben zij aangegeven dat data en datagedreven werken prioriteit moeten krijgen om regie en grip te krijgen op kosten en het goede gesprek met partners te voeren. Als laatste is advies gegeven aan de BOZ met betrekking tot de boodschap van de BOZ en hoe je deze het beste overbrengt richting de Rotterdammers.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

R. Buijt
Wethouder Zorg, Ouderen, Jeugdzorg

Faouzi Achbar
Wethouder Welzijn, Samenleven, Sport, Digitale Inclusie